

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu:

Pretiuu insertiuniloru:

Correspondintiele sè se adreseze Redactiune dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.

Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl. — cr.
 „ „ „ „ 1/2 anu . . . 2 „ 50 „
 Pentru Romani'a si strainetate pe anu . 7 „ — „
 „ „ „ „ 1/2 „ . 3 „ 50 „

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Noi cei subsemnati venimu a ni implini saer'a detorintia ca amici si ca romani, cu inima sfasiata de dorere annunciandu natiunei romane, cumca pré-amatulu si multa stimatulu nostru co-nationalistu

D^R. ALESSANDRU PAPIU ILLARIANU,

membru alu societatii academice romane, fostu professore, ministru si procuroru generalu in Romani'a, barbatu de inalta eruditiune si de celu mai eminente zelu natiunalu,

dupa una scurta crisa de cincii zile, Marti in 11/25 Octobree a. c., pe la ór'a de médiadi, prin paralis'a ereriloru a repausatu in Domnulu, in stabilimentulu provincialu de aici pentru alienati, in etate de 48 de ani.

Trist'a solenitate funebrele va avé locu la 15/27 Octobree dupa médiadi la 2 óre, pornindu conducutulu dela amintitulu stabilimentu spre gradin'a dela biseric'a romana gr.-cat. din suburbiulu de josu, unde i se voru depune osamentele pentru eternu repausu.

Indifreniti deci fratiloru sè i damu onórea cea de pe urma!

Sibiiu la 13/25. Octobree 1877.

N. Popea. Iac. Bologa. I. V. Russu.
 P. Dunc'a. Dr. H. Puscariu. E. Macellariu.
 I. Hanni'a. V. Babesiu. Z. Boiu.
 G. Romanu. I. Popescu. Part. Cosm'a.

Cu inim'a sfasiata de dorere annunciãmu si noi mórtea ilustrului si multu regretatulu Alessandru Papiu Illarianu, column'a necliniita a romanismului, unulu dintre reprezentantii ideiloru mari, pentru care a luptatu si muritu Papiu!

Elu s'a nascutu la anulu 1828 in satulu Budiu din Transilvania, dintr'o familia de preotu. Cursulu studiiloru gimnasiali l'a facutu in Blasiu si Clusiu, unde a studiatu si drepturile. Elu a luat parte activa la miscarea nationala din anulu 1848. Éra dupa ce s'au alinatu turburarile anului 48, Papiu si-a continuatu studiele juridice in Viena. Aici ca studentu a publicatu elu „Istori'a Romaniloru din Dacia superiora“ dedicandu-o flórei natiunei: junimei romane; care va remané unu monumentu neperitoriu pentru ideile si cugetarile marelui barbatu. In Viena facandu doctoratulu in drepturi practica cãtva timpu in advocatura, éra la anulu 1855. Ghica Voda l'a chiamatu in Moldova, incredintiandu-i catedr'a de professoru la facultatea de dreptu in Iassi. La anulu 1861. Papiu Illarianu fu numitu procuroru la curtea de cassatiune in Bucuresei, si mai apoi procuroru generalu. Elu a facutu parte câteva luni si intr'unu ministeriu formatu de Mihaiu Cogalniceanu sub Cuza Voda. La 1868. fu alesu de membru alu societatii academice romane, cu care ocaziune a tienutu unu discursu lucratu cu multa eruditiune, despre viét'a, ideile si operele lui Sinecai. Dela densulu mai avemu „Tesaurulu de monumente istorice,“ in care a publicatu date fórté pretiósé pentru istori'a nationala, pe care le-a culesu cu multa ostenéla si sacrificie de prin archivele din Berlinu, Viena si Italia.

Papiu éra unu caracteru adevératu romanescu, si-iubiã patri'a si natiunea cu ardóre, éra amicu cu cei ce iubiã natiunea sa si inimicu neimpecatu cu cei ce o uriau. Oh ce durere! Curgeti lacrimi, curgeti in torinti, càci perderea ce a incercatu natiunea romana este mare, si golulu ce a lasatu Papiu in urm'a sa, nu este cine se-lu ocupe!

„Virtuti, geni, bravura, simtire, tineretie,
 Aceste sunt odrasle ce-i placu lui Dumnedieu.“

Organisarea invetiamentului in institutetele teologice din Romania.

In siedintiele tienute in lun'a septemvre a. c. consiliulu generalu alu instructiunei publice din Romani'a, s'a ocupatu cu unu viu interesu de reform'a invetiamentului in institutetele teologice. Dupa debaterile serióse de doue dile, consiliulu a luat hotariri, ca seminariile actuale se se transforme in licee eclesiastice, cu câte optu classe, in care se se predee tóte cunooscintiele liceale si celea religióse necesare preotiloru; pe langa acestea se se infintieze si doue facultati de teologia, una in Bucuresci si alta in Iassi.

Resolutiunile luate de consiliulu generalu sunt urmatórele:

1) Se vor infintia doue facultati de teologia, una in Bucuresci si alta in Iassi, destinate a formá preoti si teologi.

2) Spre a avea professori pentru aceste facultati, ministrulu instructiunei publice va trimite unu numeru órcare de tineri la facultatile de teologia din strainatate, ca se studieze sciintiele teologice.

3) Pre langa fiecare eparchie se se intretiena câte unu seminaru. Seminariile existente se vor transformá in licee eclesiastice câte de optu classe.

4) Programele seminarielor se se voteze de catra consiliulu generalu conformu legeri de instructiune.

5) Personalulu didacticu atátu alu seminarielor cátu si alu facultatiloru de teologia vor continuá a depinde de ministrulu instructiunei publice.

6) Pe langa fiecare facultate de teologia se va infintia câte unu internatu séu convictu, pentru tinerii, cari se vor destiná carierei preotiesci.

7) Personalulu administrativu (nu in sa si celu profesoralu) se va luá din cleru.

Acestea sunt in scurtu resolutiunile luate de consiliulu generalu. Diarele „Romani'a libera“ si „Vocea clerului“ din care estragem aceste date, sunt deplinu multumite cu dispusetiunile luate de consiliulu intru ameliorarea positiunei morale si intelectuale a clerului. Noi vedemu in sa, cá invetiamentulu teologicu in modulu acest'a e trasu cu totulu din hotarele sale, si e pusu pe unu terenu periculosu. Dar, ca se ne putemu pronuncia in cestiune, lasamu aci se urmeze antaiu reportulu comisiunei consiliului, insarcinata cu cercetarea programeilor seminariali, elaborate de santulu sinodu, pe alu carui temeu s'au adusu conclusiunile de mai susu. Reportulu comisiunei prezentatu de reportorele Preasantitulu Archiereu Suhopanu, suna astfelu:

Domni Consiliari! Reportulu onor. consiliu permaninte de instructiune, prezentatu de D-lu ministru alu cultelor si instructiune, publice, conformu legeri instructiunei art. 21, atinge in punctulu III. invetiamentulu clericalu, marturisindu cá acésta cestiune „preocupa prea multu consiliulu, pentru cá biseric'a a fost totdeuna scutul nationalitáti si scól'a poporului“, si cá invetiamentulu clericalu ar trebui se formeze preoti demni de sublim'a loru misiune, precum si persóne luminate si demne de a ocupá locurile cele mai inalte in ierarchi'a bisericesca. Si apoi mai adaoga, cá si santulu Sinodu s'a ocupatu de o stare mai prospera a bisericeii, elaborandu si unu proiectu pentru organisarea seminarielor. Vedeti, domni consiliari, cá atátu onor. consiliu permaninte, cátu si santulu Sinodu a recunoscutu necesitatea reformarei invetiamentulu clericalu, care pana in presente n'a produsu rezultatele dorite. Onor. consiliu permaninte prin reportulu seu catra Dlu Ministru, esprima opiniunea, cá ar fi o usiurare pentru debaterile Corpurilor legislative, daca proiectulu elaboratu de catra santulu Sinodu ar trece si prin cercetarea onor. consiliu generalu. La acésta opiniune a aderatu si D-lu ministru, tramitiendu-ne

proiectulu mentionatu spre cercetare. In consecintia siliulu generalu, convinsu de insuficienti'a invetiamentulu clericalu in vigóre, a si votatu de a intrá in cercetarea iectulu elaboratu de catra santulu Sinodu si a numi comisiune ad-hoc de cinci membrii si anume: P. S. Archiereulu Ghenadiu, D-lu Laurian senior, D-lu Fontan D-lu d-r Negura si subsemnatulu, raportorulu comisiunii.

Comisiunea D-vóstra, considerandu cá invetiamentulu clericalu fara induointia n'a produsu rezultatele asteptate s'a vediuu necesitatea de a cercetá cauzele acestui fenomen si dupa o scrutare seriósa a aflatu pe cele matóre:

I. Program'a invetiamentulu clericalu in vigóre in principiu este defectuósa, cáci ea imparte invetiamentulu clericalu in doue grade, gradulu 1-iu séu cursulu inferioru cu patru clase, destinatu a formá preoti pentru sate, gradulu 2-lea séu cursulu superioru cu trei clase, destinatu a produce preoti pentru orasie si treptele cele mai inalte in ierarchi'a bisericesca. Acésta-si defectuositate o gasimu adata si de catra santulu Sinodu in proiectulu seu impartiendu-se invetiamentulu clericalu de asemenea in doue grade, celu d'antaiu cursulu inferioru, cu cinci clase, pentru preoti de sate, si celu de al 2-lea cursulu superioru, cu trei clase, pentru preotii de orasie si pentru inaltii demnitari ierarhici. Acésta impartire nu o aflamu in statele cele mai inalte in cultura intelectuala. Si pentru ce? Pentru cá nu e normala, cáci scopulu invetiamentulu clericalu este de a produce preoti demni de misiunea loru fara distinctiune. Cum dóra preotii de pre la sate au alta misiune de cátu ca prin orasie?

De siguru nu. Prin urmare si unuia si altuia este necesara aceea cultura intelectuala; cáci ambii administru acelesi mistere, ambii trebuie se predice aceasi doctrina morala a lui Christosu, ambii sunt confesori, ambiloru cumba in modu indispensabilu obligatiunea de a indrepta celu abatutu de la virtute si de a-lu intari intru credinta cea adeverata. Poporulu, mass'a cea mare a natiunei locuesce prin orasie, ci prin sate, si uniculu invetiatoru parinte alu filorui sei la care ei alérga in tóte împrejurari grave, spre a-i cere unu consiliu este preotulu. Voiti cá consiliari, ca acelu preotu se fie mai putieniu invetiatoru cátu celu din orasie? Ce consiliu, ce consolatiune pot se dea unu preotu seracu de invetiatura? Cugetati cá acésta domni consiliari, cá preotii de pe la sate, ce neintreruptu se afla in contactu cu saténulu, au pe misiunea sacerdotala si aceea a propagatoriloru lumina telectuale.

II. Program'a invetiamentulu clericalu, atátu in vigóre, cátu si cea proiectata de catra Santulu Sinodu contraria principiiloru didactice si pedagogice, cari se pensabile ceru, ca invetiamentulu se progreseze traptu in proportiune cu desvoltarea facultatiloru intelectuale urméza se atragemu atentiunea D-vóstra asupra obiectulu ce ar trebui se se propuna la invetiamentulu clericalu program'a coprin sa in proiectulu s-tului sinodu, cáci de gram'a in vigóre nici mai póte fi vorba. Éca ce pe st. sinodu in §. 6. intitulatu „Despre invetiamentulu clericalu“:

Art. 34. In seminarii se predau urmatórele si atátu din sfer'a theologica, cátu si din sfer'a culturii generale:

- a) In seminariile de gradulu 1-iu se voru predatórele sciintie theologice:
 - 1) Cunooscinti'a dogmelorui bisericeii ortodoxe.
 - 2) Istori'a sacra a vechiului si noului Testamentu.
 - 3) Tipiculu.
 - 4) Liturgi'a séu explicarea rendueliloru bisericeii.
 - 5) Istori'a bisericesca.
 - 6) Moral'a theologica, séu datoriele crestiniului Dumnedieu, catra sine si catra aprópele.

7) Datoriile disciplinari ale clerului dupa canóne, regulamentele santului sinodu si dup laegile tieriei.

8) Notiuni despre sacr'a scriptura si despre modulu de a o esplicá.

9) Cantarile bisericesci.

Din sfer'a cultur'e generale se voru predá urmatórele sciintie:

1) Gramatic'a romana.

2) Retoric'a cu exercitii la compunere.

3) Din limb'a latina, gramatic'a cu exercitii la traducere din autorii cei mai usiori.

3) Din limb'a elena, gramatic'a cu exercitii la traducere din Evangeliu si din cartile bisericesci.

5) Aritmetic'a rationata, cu sistem'a metrica si calcululu serbatotiloru mutabile séu pascaliala.

6) Notiuni despre cele trei regnuri ale natur'e, ce compuuu sciintia numita: Istori'a naturala.

7) Notiuni de fisica si chimia.

8) Principii de higiena si medicina populara.

8) Istori'a Universal'a si a Romaniloru, cu geografiele respective.

10) Notiuni de Logica si de Psychologia.

11) Pedagogia.

In seminariulu de Ismailu se va predá si limb'a slavona, ca o esceptionala necesitate locala.

b) In seminariele de gradulu alu II-lea se voru predá urmatórele sciintie theologice:

1) Introducerea in cartile sacre ale vechiului si noului Testamentu.

2) Archeologi'a biblica cu notiuni de limb'a ebraica.

3) Erminentic'a cu exegetic'a.

4) Theologi'a dogmatica.

5) Moral'a theologica.

6) Pastoral'a.

7) Omiletic'a, séu sciintia de a predicá, cu aplicatiune practica la compunerea si rostirea predicelor.

8) Dreptulu canonicu.

9) Patrologia.

10) Istori'a bisericésca generala si a Romaniloru.

Din sfer'a cultur'e generale se voru predá:

1) Literatur'a romana.

2) Poetic'a latina si elena, cu traducere din autorii profani si bisericesci. Exercitii la compunere in aceste doue limbi.

3) Limbele: francesa si germana. Un'a din aceste doue limbi culte este obligatóre pentru fie-care elevu alu seminarului de gradulu alu II-lea. Ei suntu datori a posedá la finele cursului cunoscintia uneia din aceste doue limbi celu putienu in gradulu de a intielege si a traduce.

4) Algebra, geometria plana si mecanica elementara.

5) Fisic'a si chimi'a;

6) Psychologi'a si logic'a;

7) Istori'a filosofiei;

8) Pedagogia si didactic'a.

Daca vomu considerá acum, D-ni consiliari, program'a invetiatureloru pentru seminariele de gradulu 1-iu, vedemu intr'ensa unu chaosu de sciintie, pentru unu copilu neintielese, nepenetrabile, prin urmare nefructuóse. Legea instructiunei publice art. 31 este obligatorie pentru toti copii de ambe-sexele incependu de la 8 ani; deci copilulu in etate de 8 ani intra in scól'a primara si termina aci cursulu invetiaturei in etate 11—12 ani, si in urma, voindu a imbracisá carier'a sacerdotala intra in seminariulu de gradulu 1-iu, unde i se propune theologi'a dogmatica, moral'a, pastoral'a, Logic'a, psychologi'a, pedagogia, fisic'a, chimia, medicin'a, etc. Ve intrebu D-loru, daca unu copilu de 12 ani este destulu de maturu spre a intielege obiectele theologice, cu cari indispensabile trebuie se fie indiestratu preotulu, spre a putea indepliní datoriile sublimei sale misiuni?

Ce se faca cepilulu cu Logic'a, Psychologi'a, Pedagogia, Medicin'a? Neaparatu cá copilulu nematuru, nepreparatu spre a obtienea nota buna, se va silí de a le memorisá, fara a le intielege. Dar apoi o asemenea invetiatura i mai póte fi folositoria? Póte cá s'ar parea cui-va primo optutu, cá acésta observatiune, facuta de majoritatea comisiunei D-vóstra nu si-ar avea loculu, fiind-cá in programa lamuritu se dice, cá numai notiuni despre mentionatele obiecte se se propuna eleviloru de gradulu 1-iu: insa elevii fiindu inca nedesvoltati, nici aceste notiuni nu le vor putea intielege, si ce este mai multu, o asemenea invetiatura superficiale aru fi numai o spoitura éra nici de cum o instructiune solida, precumu o reclama de necese inalta misiune a unui preotu. Vedeti dara D-loru, cá seminariele de gradulu 1-iu nu voru produce preoti cumu ne trebuie. Dara pote cá cele de gradulu alu 2-lea voru formá preotii ceruti. Insa si elevii de gradulu 2-lea nu voru ajunge la scopulu pentru care sunt destinatineti, si éca pentru ce:

Elevii gradului 1-iu, cari au trecut obiectele gradului 1-iu numai memorisându-le, avendu a repetí in gradulu 2-lea aceleasi obiecte mai pre largu, cu óre-cari adaogire de alte obiecte, nu le vor putea intielege nici aci, cáci le lipsescu solidele cunoscintie preparatorie. Spre intielegerea obiectelor theologice, cari asta-di suntu redactate in sistem'a filosofica, se cere, unu aparatu sciintificu preparatoriu care este cursulu liceale intregu; cáci nu uitati, cá in Europ'a civilisata in fruntea unei universitati bine organizate lucese facultatea theologica, care locu de siguru nu i aru fi recunoscutu, daca sciintiele pertractate intr'ensa n'ar avea sistem'a filosofica sustienuta de argumente logice. Cum voiti dara D-loru, ca elevii clericali de gradulu 2-lea, care n'au trecut cursulu invetiatureloru preparative, se le intielega? Vedeti dara, cá elevii clericali si-perdu numai timpulu in seminariele actuali, din caus'a programelor vitióse, cari n'au cautatu a dá eleviloru invetiatura solida, ci au cautatu numai a scurtá cátu se póte durat'a invetiamentului clerical; de aru fi sistem'a acést'a recomandabile, de ce nu s'ar fi adoptatu ea si in program'a liceelor, ca elevii liceali se intrebuin-teze unu timpu multu mai scurtu spre a putea trece la facultatea juridica, séu cea de medicina séu cea de litere si cea de sciintie. Acést'a fara indointia nu o veti admite; din contra ati mai intinsu cursulu invetiatureloru liceali, adaogendu inca unu anu, asia cá in curendu in locu 7 ani elevi liceelor vor avea a se prepará in cursu de 8 ani spre a putea trece la facultati. Si acést'a bine o ati facutu; opiniunea publica si consentimentulu barbatiloru luminati si iubitori de patria si progresu sunt in partea Dvóstra. Pentru cé dara numai la invetiamentulu clerical se face exceptiune atatu de durerósa? Pentru ce universitatile nóstre stau mutilate, lipsite de facultatea theologica? In adeveru de multu se vorbesce de infiintarea acestei facultati; insa de veti adoptá programele vitióse pentru invetiamentulu clerical, atunci chiar infiintandu-se facultatea theologica, ea nu va putea subsiste din caus'a lipsei invetiamentului preparatoriu, care este cursulu liceale. Acést'a a comprobatu-o experientia, cáci in anulu 1860 se infiintase facultatea theologica la Universitatea de Iasi, din care si reportatorulu comisiunei D-vóstra a facutu parte ca profesore de dogmatica si istori'a eclesiastica, si dupa ce a vegetatu ea in cursu de 4 ani s'a desfiintiatu in 7 Ianuaru 1865 si acést'a sa intemplatu totu de lips'a cunoscintieloru preparatóre. Spre a ve convinge D-loru si mai multu despre adeverulu, cá seminariele n'au pututu ajunge scopulu pentru care s'au infiintatu, considerati starea cu totulu trista a biseric'e nóstre nationale. Nu se aude aci o predica, daca nu ca a lui Ionu Gura-de-auru, macar ca aceea a preotiloru de alte rituri crestine, la cari bisericile sunt pline de ascultatori, ce cu bucurie asculta predic'a, pe candu la noi, trebuie se marturisimu cu rusine, au ajunsu tóte la unu simplu si puru mecanismu, care face ca bisericile nóstre de ordinaru se fie

deserte. Causa acestui regretabilu fenomenu este lips'a, unui invetiamentu solidu.

Pe langa mentionatele defecte ale proiectului sinodalu relativu la invetiamentulu clericalu, comisiunea D-vóstra in majoritate a observatu si alte inconveniente didactice. Asia vedemu cá totu in art. 34 s. Sinodu a asiediatu intre obiectele sciintifice si pre cele mecanice si artistice, precum: tipiculu, cantarile bisericesci, calculu serbatoriloru mutabili séu pascali'a, cari negresitu trebuie unu preotu se le scie in cât-va, insa ele nu facu parte din obiectele sciintifice, si prin urmare asiediendule in program'a impartirei oreloru destinate pentru sciintie se rapesce timpul celu pretiosu, pe care lu-ceru sciintiele, si se perde cu cele mecanice, fiindu invetiamentulu clericalu destinat a produce preoti cu sciintia, éra nu simpli tipicari si psalti de profesiune.

Acésta eróre provine D-loru de aci, cá Sinodulu cofunda invetiamentulu clericalu cu seminariulu clericalu. Seminariile clericali sunt propriu disu convicte, internate, unde elevii primescu pe langa educatiunea clericale nutrimentulu, hainele, cartile necesare, luminatulu, incalditulu, asternutulu etc., spre a putea mai cu inlesnire invetiá materiile sciintifice in invetiamentulu clericale. In seminare, precum se face si in alte state ale Europei, se propune alumniloru tipiculu, cantarile bisericesci dupa psaltichii orientale si music'a vocala.

Santulu sinodu in proiectulu seu supune autoritatii episcopale, pe langa seminarie, si invetiamentulu clericale. In adeveru siminariile ca atari sunt pretutindeni supuse episcopului locului, si densulu e care esercita cea mai de aproape veghiare asupra lor, insa nu asia sta lucrulu si cu invetiamentulu clericale. Acest'a pretutindeni e supusu legiloru instructiunii publice a terei respective, cáci numai guvernulu are dreptulu supravegherei si directiunii instructiunii publice, carei autoritati nu se póte denegá acestu dreptu relativ la instructiunea clericala, cu atátu mai putienu cu catu la noi Statulu dá fondurile necesare pentru invetiamentu, prin urmare trebuie se scie daca nu cumva in desiertu se cheltuescu banii pentru invetiamentu.

Santulu sinodu, domni consiliari, in § 2, art. 22, alu proiectului seu insarcinéza pe unulu din profesorii invetiamentulu clericalu cu afacerile unui economu alu seminariulu. Acésta insarcinare comisiunea D-vóstra in majoritate o gasesce incompatibile cu chiamarea unui profesore, care nici póte, nici trebuie se-si sacrifice timpul unoru asemenea afaceri, si acést'a cu atatu mai putienu, cu câtu insusi St. Sinodu propune profesorii invetiamentulu clericalu, dupa ce vor depune esamenu de concursu pentru ver-o cathedra, se nu se decretedie definitivu, ci cu titlulu provisoriu pana la 5 ani, in care timpul se se ocupe cu compunerea unei operi asupra materieloru ce propune, si numai atunci, candu vor fi elaboratu cerutul opu pana in 5 ani, se se decretedie definitivu, éra la din contra, nepresentandu opulu recerutu, se pierda cathed'a. Se nasce intrebarea, candu se face acelu profesore compunerea ceruta, daca elu ocupandu-se cu afacerile unui economu alu seminariulu, de abia va avea timpul de a se prepará pentru prelectiunile ordinare. Si apoi ce operi vor fi acelea, daca profesorii sunt tienuti a le prestá in asia scurtu timplu. Ele vor fi fara indointia, precum potu aprecia toti cei-ce s'au ocupatu cu profesur'a numai nisce compilatiuni indigeste, de cari se ne ferésca Dumnedien, cáci s'ar introduce si aci siarlatani'a.

Nu negamu, cá e de doritu ca profesorii se se ocupe cu elaborarea unoru operi solide, mai alesu asupra materieloru ce propunu, dara aci amu propune o gratificatiune, spre a escitá emulatiunea intre ei, si nici de cum amu face decretarea loru definitiva dependinte de o asemenea conditiune.

Proiectulu s-tului sinodu in § 3 art. 12 norméza, cá Episcopulu locului in casulu candu unu profesore ar comite o gresiea mai mare, póte suspinde pre culpabilu. Acésta procedare pre catu e de injusta, pre atatu e si contraria

legei instructiunii; injusta pentru cá culpabilulu s'ar a pende fara nici o cercetare si prin urmare s'ar privá dreptulu legitimu alu apararei; contra legei instructiunii fiindu cá acést'a prevede pe judecatorii ce suntu in drag a judecá si a pronuntia sentinti'a asupra culpabilulu. Acésta dandu acésta prerogativa Episcopiloru, s'órtea profesoriloru va deveni fórté trista, supunendu-i capriciului unui singuru decatoru neprevédutu de lege.

Asemenea si in § 3 art. 13 proiectulu sinodale bue Episcopului locului o autoritate despotica, normam ca nici o decisiune a consiliului seminariale (adica a consiliului profesoralu) nu póte fi esecutoria de câtu dupa probarea chiriarchului eparchiotu, si in art. 15 dice: cá do ierarchulu gasesce opiniunea consiliului seminariale netamenica, ori contraria canonelor, legiloru si regulamentelu. Ac o reforméza in totalu séu in parte. Aci nu putemu intia di acésta normare alt-felu, de câtu cá S-tulu Sinodu a váesi a supune afacerile didactice autoritatii decisive a episcopiloru locali; cáci ce are a face consiliulu profesoralu cu d-nónele séu legile si regulamentele bisericesci, cari privamini pe cleru, éra nici de cum invetiamentulu scolaru, celu alu ca atare e supusu legiloru instructiunii. Si apoi mai e isul consideratu, cá Episcopii eparchioti suntu detori a se iox truní de doue ori pe anu in Sinodu la Bucuresci, unde zai vescu, ocupandu-se cu afacerile sinodale, doue luni. Pe santiele Loru asemenea trebuie se asiste la Senatu tota rat'a sesiunii ordinare a Corporiloru legislative câte t luni, precum si la sesiunile estraordinare ale acestoru e puri. Se nasce dara intrebarea, ce face consiliulu profesor alu invetiamentulu clericale, daca decisiunea sa nu póte esecutorie fara aprobarea episcopului locului. Vedeti, do, consilieri, cá acestu inconvenientu periclitéza mersulu invetiamentulu clericale.

Comisiunea d-vóstra dara in majoritatea sa, basata pe espusele mai susu considerante, ve propune a reformá proiectulu elaboratu de catra S-tulu sinodu relativu la invetiamentulu clericale si seminariile, rugandu-ve ca se binevoiti a adoptá in locu-i urmatoriulu proiectu:

I. Tinerii cari voiescu a imbracisá carier'a sacerdotulu, dupa ce voru terminá invetiamentulu claseloru primariu, absolve intregulu cursu liceale de 8 ani, si dupa terni'anarea acestuia se se primésca la facultatea theologica, unde se va infintia pe langa fie-care din cele doue universitatulu din Bucuresci si Iasi. — Acésta propunere d-loru este cat' a forma si santeloru canóne, cari norméza, ca nimene sétu se se chirotonésca diaconu inainte de 25 ani. Dupa legea instructiunii in vigóre, art. 31, copii in etate de 8 ani trebuie intre in scól'a primara, aci ei termina cursulu invetiamentulu loru in 3 séu 4 ani, si in etate de 11 séu 12 ani tródi la liceu, unde facendu unu cursu de 8 ani cu succesu, tróar in etate de 19 séu 20 ani la facultatea theologica, nsu terminandu aci cursulu de 4 ani, esu in etate de 24 sau si apoi pana ce se se insóre si se-si gasésca locurile cat' convinu, ajungu la etatea de 25 ani si se potu chirotonone.

II. Seminariile esistinte se voru prefaca treptatu an licee, incependu-se cu transformarea clasei I-a de gradu I-ii. Cursulu inferiore la aceste noue licee va avea unu profesore de religiune, ca la tóte cele lalte; éra la cursulu superioru alu loru se va adaoge unu profesore eclesiasticu care se propuna viitoriloru theologi óre-cari materie prelativ, precum limb'a ebraica etc. Astu modu dara, acéste noue licee, nascute prin transformarea si complectarea aleloru seminariu, voru avea in cursulu loru superioru caracteru speciale eclesiasticu.

III. Pre langa fie-care facultate theologica din doue se va infintia câte unu seminaru generale (séu e victu), in care se voru primí toti elevii facultatii, dându se aci gratis hrana, imbracaminte, uniforma, cartile necesarie, luminatulu, incalditulu, asternutulu, cu unu curu tóte cele necesarie unui alumnulu.

IV. Profesorii facultatiloru theologice, precum si personalulu administrativu alu seminarielor, voru fi preoti.

V. Spre a avea profesori pentru facultatile theologice, guvernulu va alege 14 tineri, cari au terminatu cursulu invetiatureloru liceali si au castigatu si bacalaureatulu, si i va tramite cu spelele Statului la o universitate ortodoxa din strainatate, pentru a studiá cursulu invetiatureloru theologice, obtienendu si diploma de doctoru in theologie. Acestia reintorcendu-se voru fi apti spre a li se incredintiá catedrele theologice.

De veti bine-voi domni consiliari, a patroná acestu proiectu, adoptatu de majoritatea comisiunei d-vóstre, veti ca dotá tier'a intr'unu apropiatu viitoru cu preoti luminati, cari se póta stá alaturea cu cei din statele cele mai luminate. Acestu proiectu intr'adeveru coprinde in sine o reforma radicala si decisiva a invetiamentulu clericalu in fiantia si esige pentru realizarea sa óre-cari sacrificie pecuniare: totusi majoritatea comisiunii d-vóstra cutéza a sperá, cá d-vóstre, domni consiliari, condusi de unu patriotismu luminatu si previeditoru, si insufletiti de spiritulu progresivu alu epocii in care traimu, veti bine-voi a-i acordá favórea si sufragieloru d-v., aducendu-ve aminte de dicatórea strabuniloru: Omne initium arduum, ast finis coronat opus.

Creatiunea si dezvoltarea spirituala primitiva a omenimei.

VIII. Teoria Castei

Cucerirea Egiptului inferioru prin popórale asiaticu in sine e unu evenimentu insemnatu, dar multu mai importantu pentru dezvoltarea ulterióra spirituala a omenimei. Intre popórale acele aflámu cu deosebire pre asia numitii Hyksos adeva pastori; acesti'a erau nomadi si póte cá devenimintele politice i-au alungatu din orientu. Pastorii acesti'a se tienu de Fenici, cari inca forméza unu ramu din conglomeratiunea rassei culturali africane cu elementele ariane. Pre timpurile acele trebuie se fia domniatu in Egiptu o impregiurárie extraordinarie, care au debilitatu statulu astu-feliu au usiuratu nomadiloru cucerirea. Pastorii acesti'a au ocupatu numai Egiptulu inferioru, deci pre langa ca, imperiulu loru a ramas neatinsu si altu imperiu in Egiptu superioru. Egiptenii uriau fórté viéti'a pastoréscu; acéste ast'a formá la densii class'a ultima a poporulu si póte s'ar se schimbatu daca pastorii si-ar fi estinsu domni'a preste totu Egiptulu; dar fiindu-cá acéste'a nu s'a intemplat, rebuore domnitorii cei noi i-au consideratu poruria de class'a ultima a societátiiei, cari nici nu se poteau contopi in cast'a i traditióra domnitoria si numai forti'a i tienea la domnia. Se tienu cá Fenicienii au cercatu se intruduca nisece reforme in institutiunile relegiése si politice, dar nu le succese, si din cauz'a ast'a se alipira si densii de ordinea cea veche, intru ce státu li permitea pusetiunea. In astu-feliu de referentie se potómecú Egiptulu ver o 500 de ani, ceea ce e de mare importantia pentru amendoué pártile; Egiptenii se facura cunoscuti prin ideile acestui poporu din orientu, ér Fenicienii si-impresionara pre ale loru cu ale Egipteniloru, intru cátu nu se cursivau contraste evidente; cu unu cuventu Fenicienii acceptara iastu totulu dela Egipteni, dar nu se potura impacá nice de cátu preu institutiunea de caste si cu migratiunea spiritulu (mempsicosa). Pre cea de antáiu o suferira, de óra-ce nu o potura sterge, dar nu o recunoscúra, pentru-cá prin acéste'a rasisi s'ar fi dechiaratu de class'a ultima din státu; acéste'a nse nu se unia cu pusetiunea loru politica, pentru-cá diférențele despartimente ale societátiiei insemnau numai trepte diferite ale reasceriei.

In fine cam pre la anulu 1800 a. Ch. dupa lupte grandoene li-succese Egipteniloru se se elibereze cu totulu de Feniceni; dar intr'aceea cam pre la 2000 a. Ch. Abrahamidii trasera dela nordu-ostu in Palestin'a, va se dica ei fura

primiti in Egiptu inca pre candu se aflau acolo Fenicienii. Dupa alungarea Fenicieniloru, ebreii fura asupriti fórté si pre la anulu 1487. trebuira se paresésca si densii tier'a. Impregiurarea acéste'a e de mare insemnatate pentru relegiunea jidoviloru, de óra-ce si aici se potu documentá isvórale primitive, asemenea cumu facura si acesti'a unu intregu din elemente fórté varie, fora se fia preceptu principiile fundamentali.

Missiunea pastoriloru alungati a fostu, ca si mai tardiu la Buddhisti, se atraga in cultur'a loru una parte mare a omenimei. Ei se estinsera preste insulele si tiermuri márei mediterane si pretotindenea propagara cultur'a egipténa, dupa cumu si-o insusisera. Migratiunile loru durara seculi, de óra-ce adese-ori se vediuira siliti se-si paresésca locuintiele si se-si caute altele, pana candu in fine se contopira in alte popora si astu-feliu disparura din sirulu staturiloru autonome. Pote cá indata dupa alungarea din Egiptu se asediá si in Palestin'a unu ramu alu loru, unde intemeiara mai multe staturi mici si edificara multime de cetáti, si tier'a — dupa rentorcerea jidoviloru — avu forma de totu noua. Veneticii cei noi i-au subjugatu si apoi alungatu si de aici, dar in fine si acesti'a trebuira se aiba aceasi sórté. Ramulu acest'a semiticu, carele in relegiune semená cu Arianii, ér in cele politice cu Egiptenii, nu ajunsé nici odata la culme, de óra-ce totu de una a fostu sfasiatu prin lupte interne si externe, si apoi in sine a fostu prea debilu pentru ca se influentieze asupra destinelor popóraloru; numai mai tardiu a potutu deveni centrulu de intrunire alu totoruru nisuintieloru omenesci din lumea veche.

Conformu acestoru navaliri de popóra, pártile sudice ale Europei si-au capetatu primii locuitori din Afric'a. Acesti'a se asediara pre la gurile riuriloru si inmultinduse apoi se estinsera pre tiermuri in susu catra mediteoculu tieriloru. Unele traditiuni din Greci'a ne indreptatescu se presupunemu astu-feliu de popóra primitive; dar cladirile ciclopice ni mai aducu aminte si astádi de vechii Egipteni. La popórale ariane nu aflámu atari cladiri, deci nici nu le potemu atribuí acestei rasse. De catra nordu emigrara Grecii, cari sunt de vitia ariana; acesti'a supusera pre locuitorii primitivi si-i facusera se se contopésca intr'ensii, dar pucine deosebiri totu au mai ramas intre densii, intru cátu se tiene de unele privilegii si demnitáti. Procesulu a decursu si aici ca si in Indi'a; limb'a statulu erá si aici cea ariana, adeva a invingatoriloru. Din partea contraria adeva de catra Egiptu se intemplara emigratiuni noue. Fenicienii cei alungati sistremutara mai de multe ori locuintiele, pana candu in fine aici se stabilira. Numirea „Pelasgi“ a intunecatu fórté raportulu Greciloru facia de aceste elemente straine, de óra-ce acumu se estindea preste veneticii cei grecii cu totulu, acumu preste toti Fenicienii, si acéste'a firesce a produsu confusiune si contraste. Ori cumu se fia statu impregiurárie in vechime, totusi numai Fenicienii sunt aciea, prin cari Grecii s'au aventatu la cultura mai inalta; elementulu grecescu s'a dezvoltatu ca atare de candu si-au intemeiatu Fenicienii primele colonii intre densii, pana la 1100 a. Ch. Mes-tecanduse intre densii elemente straine, Grecii nu s'au mai tienu Asia strinsu de ideile proprie, spiritulu loru s'a mla-diiatu si astu-feliu a devenitu capabilu se primésca si idei straine. Fenicienii si-straplantara relegiunea pre pamentu grecescu; din ideile loru si din ale elementelor asiaticu si egiptene Grecii si-formara mitologi'a, si prefacura de alu loru totu ce li-se comunicá din rezultatele activitátiiei milenarie; dar nici densii nu fura in stare se precépa adeváratulu intielesu alu aceloru idei. Pre dumnediiei cei fora forma si cosmici ai Egipteniloru i-personificara si li-dede forme de ómeni; asiá dara dumnediiei Greciloru nu erau alt'a, de cátu ómeni idealisati. Cosmologi'a egipténa se impartí in mai multe istoriore de ale dieiloru pline de traditiuni, dar de sistemu in mitologi'a loru nu póte fi vorb'a.

Aici érași dămu de unu procesu caracteristicu, care are însemnătate pentru omenimea întréga. Fenicienii nu cunoscă relegiunea egipténa, primira dintrens'a numai franturi, deci prin acést'a si-pierdù adevérat'a însemnătate. Căndu o-au straplantatu în Greci'a, însemnătatea ei a disparutu cu totul, prin urmare Grecii nu-o cunoscă de locu. În perod'a acést'a avemu deci în Greci'a una poporatiune mobila și mlădiia în privinti'a spirituala, care potea primí ori ce impresiuni, de ora-ce nu érá legata prin nemicu. Grecii primira adeva numai materialu spre poesii relegiöse, și pre acést'a l'au și prelucratu în abundantia, de unde ni-potemu esplicá de ce mai tóte produsele primitive ale spiritului grecescu fura poesia de preoti. Prin acést'a s'a pusu înse si bas'a la descrierea si preamarirea lunei ideali ceea ce asupra poporului avù influentia mare. Nu numai viéti'a a fostu înaltiatu prin poesia, totulu capetá viéti'a și întréga natur'a se implù de suflarea spiritului celui viu. Greculu se aflá de totu în viéti'a între ddiei seí, cari nu se deosebiau tare de densulu; pamentulu fù patri'a sa, fù domiciliulu seu; cerculu de activitate si-lu priviá în statu si pretotindensa se nisuiá se-si nobilizeze și se-si infrumsetieze viéti'a. Fenicienii au înaltiatu cu viéti'a materiala a Greciloru, cari venira în atingere cu insulele și cu Asi'a mica, unde locuiau mai numai Fenicienii, dar pretotindenea si-aflara diei patriotiei. Comunicatiunea ast'a a provocatu si espeditiunea cãtra Troi'a, care e momorabila din multe privintie și inchiáiá óresi cumu perod'a acést'a. Mai toti colonistii feniciani se prefacura în Grecii, și numai unele locuri se pastraza ca atari, conservandu-si limb'a. Amestecatur'a érá n' i preste totu loculu într'o forma, deci se potea asceptá acumu unu intervalu de pausa, ceea ce se si întâmplá dupa 50 de ani dela resbelulu troianu. Greci'a se împãrtí acumu în mai multe staturi mici, cu spiritulu aristocratico-monarhicu. Poporulu se despãrtí în nobili și nenobili avendu în frunte unu principe, carele avea rangulu de dieu, dar nu se bucurá de adoratiuni divine ca la orientali. De cãste ca atari înca nu potemu vorbi în Greci'a, cu tóte cã pre ici si cole se face amintire de familii de preoti, dar aceste nu aveau însemnătatea casteloru din Egiptu; cetațianii cei mai avuti dispuneau de sclavi, cari li-lucrau tóte. La anul 1104 a. Ch. tnu elementu grecescu „Dorii“ erupsera în Peloponesu și prin acést'a s'a datu ansa la schimbãri radicale în tóte relatiunile grecesci. Mai înainte de tóte s'a nimicitu uniformitatea, de care vorbiramu mai sus; contrastulu între Dori și Ioni dede impulsu nou vietiei grecesci. Alungarea locuitorilor anteriori provocá emigratiune și prin acést'a se formara mai multe colonii, care inflorira rapede si întrecura pre tier'a mama. În fine se mai introduse una reforma însemnata în form'a de statu, cã-ci demnitatea regéscã si-pierdù multu din valore dupa resbelulu troianu și apoi stanganduse descendentiã bețranei familie regesci, monarhi'a înca scapata totu mai tare, pana cându în cele mai multe staturi grecesci predominá constitutiunea republicana. Dãca dezvoltarea și stabilirea ideiloru grecesci apartiene periodei din ainte de 1100, atunci perod'a prossima apartiene dezvoltarei politice; dar totu odata se ivesce unu momentu nou.

Desvoltarea relegiunei si-ajunge culmea, asemenea si influenti'a ei asupra vietiei poporului; prin urmare fù necesitate de reforme. Mitologi'a grecesca se înradaciná numai în simtimentu, conformu naturei sale, dar nu ajunsé în conscienti'a poporului, de óra-ce nu a esitu din poporu. Pre câtu timpulu durara stadiile poetice ale eroiloru, nu érá necesitate de reforme; dar îndata ce se redicá puterea lumésca sii crescù însemnătatea politica, se tredí si conscienti'a poporului, care începù a cugetá, influentiandu asupra-i elemente diferite. Misticarea o provocara coloniile din Asi'a mica, precumu si comunicatiunea cu Egiptulu. De aici începù dezvoltarea cea admirabila, în care ideile egiptene se întrecuau cu cele persiana ca se între în vigore. Primii filosofi aflara în Egiptu chiai'a relegiunei, deci se si nisuire se

straplanteze în Greci'a relegiunea egipténa; dar acést'a întâmplá numai ca se satisfacã dorintiei relegiöse, ce o simtiau cu totii, forã ca se considere urmãrile ce rezultau aici pentru form'a de statu. În scurtu timpulu se divra si pãnuri politice si mai alesu nisuinti'a de a face din Grecia hierarchiã egipténa. În timpulu acést'a înse predominá democrati'a mai în tóte staturile; acést'a apreciaã apoi de convenintia planurile aristocratice, care tientiãu se nimicé esistenti'a nationala a Greciloru. De aici ni potemu esplicá de ce nu a influentiãtu nemedilocitu filosofi'a grecesca asupra vietiei de statu, întielegemu în sensu nationalu; dar pucã multumire, ce resariã dintrensa, provocá alta directiune nouã de la care se începe si cultur'a moderna. Tóte esteã filosofi'a acést'a e de mare însemnătate pentru omenime, de óra-ce pe de o parte pertratá amendoué perisiele culturai de odinora si dede activitatiã spirituale în directiune pana acumu necunoscuta si conduse apoi la bazele sciintieloru naturali; pre de alta parte înse si volumulu importantu, de óra-ce cuprinde multe idei, care numai în timpulu mai nou s'au dezvoltatu pre baze mai sigure.

D i v e r s e .

— **Deputatu congressionalu** în cerculu electoralu Timbru din cleru s'a alesu, dupa cum ni se scrie, asesorulu referent Petru Suciu, dela consistoriulu din Oradea-mare.

... **O voce amica.** Diariulu italianu „Provincia Treviso“ scrie urmátorele: „Soldatii latini dela Crivina aducã astadi slavorulu dela Plevna aceã puternica cooperatiune, pre care Italianii dela St. Martino o adusera Franco-siloru dela Solferino; drapelulu romanu fãlfaia alaturi cu cel ruru pentru a atestá, cã famili'a latina este cu totul deosebita de famili'a slava, desi ele se asociéza pentru a combatu unu inamicu comunu. Ori care aru fi sortea resbelulu pentru noi numai este nicei o îndoiéla, cã Romani'a a întâmpinat de astadi de a mai fi vasala si independentiã ei, prin lamata de votulu nationalu si sustienutu cu armele, nu mai puté se-i fie rapita. Romanii pretindu, cã au o misiune în Oriente, si acést'a este adevératu. Lasamu la o parte fantasiale unoru diare, cari vorbescu de latinisarea Orientulu, si tienemu contu numai de ceea ce dicu barbatii seriosii. Dupa acestia misiunea poporului romanu este d'ã a organiza — constituindu unu statu, la a carui conservatiune fie interesate tóte natiunile comerciale din Europa — într'o neutralizare a Dunareii. Poporulu romanu, prin rasa, limba, moravuri, fórte deosebitu de tóte popórele ce lu-incungiuã ar fi cu totulu potrivit pentru acéstã opera de neutralizare. În fine Romani'a cere independentiã absoluta, si cu idelã dilei în principiu celu pucinu, nu scimã cum s'aru pãmblamã aspiratiunea ei. Remane a se scí, dacã convine Europei, séu cutarui statulu, ca ea se fie independenta, si dacã merita independentiã, ce cere. Pentru celu d'ã punctulu se póte discutá; pentru celu d'alu doilea, ori cã cunósce acéstã tíera, nu póte se deã, decãtu unu raspuns favorabilu. Romanii sunt cu multu cei mai inteligenti din popórele, cari locuescu tierrurile Dunarei-de josu; ei s'au accesibili într'unu modu surprindetoriu, la ideile cele noi si sciu a profitá de invetiãmintele civilizatiunei occidentale în timpulu de cincidieci de ani ei au facutu unu astfelu progresu, atãtu în viéti'a materiala câtu si intelectuale încãtu ne dau dreptulu d'ã fi siguri de progresele loru tórie. Unu poporu, carele dupa unu seclu de guvernare sinósã si înca, cum a fost aceea a Fanariotiloru, consimãta energiã suficienta pentru a începe o nouã viétiã, pentru a schimbã în libertate servitudinea din launtru, pentru a organiza institutiunile, pentru a mari, pentru a reconstrui avutiã sa, pentru a-si îndreptá moravurile, pentru a preîntr'unu cuventu prin tóte medilócele regenerarea sa, unu poporu demnu d'ã fi arbitru propriiloru sale despoziții. Se póte óre dice asemenea de Bulgari!“

— **Resbelulu.** Plevna e incungiunata de tóte partile. Acestu faptu lu-incarescu acumu si scirile venite din isvóre turcesci. Succesele generalului Gurco pe linia dela Plevna spre Orchania-Sofia, au hotaritu sórtea Plevnei. Romaniloru se atribue meritulu acestoru frumóse succese in mare parte precum se constata si prin ordinulu de di datu de comandantulu cavaleriei armatei de vestu, locot. generalu rusu Kriloff. „Luptele dela Telis Gorni-Dubnic, Semer si Trestenic, dice generalulu in ordinulu seu, precum si diferitele espeditiuni incredintate de mine cavaleriei romane, au doveditu intr'unu modu stralucitu bravur'a, tienst'a perfecta si esactitudinea in servitiu a brigadeloru de rosiori si de calarasi, precum si a bateriei de artilaria calarétia romana. Aceste mari calitati sunt detorite mai cu deosebire meritulu comandantiloru de brigade, colonelii Cretianu si Formac, si comandantiloru celoru 4 regimente de cavalerie, precum si perfectei distinctiuni a intregului corpu ofitierescu. Chiamatu de Maiestatea Sa Imperatulu la alta destinatiune, voiu pastrá in totdeuna o aducere aminte de sincera stima pentru regimentele de elita romane, ce am avutu onórea a avea sub ordinele mele.“ O alta invingere a reportatu asupra turciloru mai de aproape colonelulu Slaniceanu, langa Rahova ocupandu o intaritura si facandu prinsonieri mai multi turci. Caderea Plevnei se astépta in totu momentulu. O telegrama mai noua „Pol. Cor.“ anuncia, cá unu corpu de armata de 70,000 va trece Adrianopolu, fara ca se astepte sfersitulu luptei dela Plevna.

Edictu.

La rogarea Stanei Iancu nascute Suacériu din Seceanu, carea cere despartire totala de catra barbatulu Avramu Iancu, carele ca ostasiu din Reg. N. 61. au disparutu in a. 1849 in Itali'a, prin acést'a densulu se citédia, ca pana intranu anu de dile se se presentédie naintea acestuia scaunu, pe bas'a §. 36 si 324 din legea dietala 54: 1868, incunostienduse previe, cumca de curatoru si defensoru oficiosu i s'a resolvatu asesorulu scaunulu Petru Anca din Ghirod'a; cáci in casu contrariu procesulu acestu divortialu se va decide dupa prescrisele canóne si legi regnicolare.

Din siedinti'a scaunulu protopresviteralu in Thimisior'a in 3. Octomve 1877 tienst'a.

Mel. Dreghiciu, m. p.

Prot. Thimis.

Anunciu!

Subsemnatulu amu onóre a aduce la cunoscinti'a venerabilului cleru, cá, langa

Stabilimentulu meu de Tipografia

din „strad'a bisericei“ vis-à-vis de cas'a postala, am arangiatu unu asortimentu completu in hartie, obiecte necesarie la scrisu si desennu, precum si totu felulu de tiparituri trebuintióse ofiteloru bisericesci, ce se potu capetá cu pretiuri fórté moderate.

Rugandu-ve se-mi acordati binevoitórea Dvóstra atentiune, me recomendu cu destinsa stima

Aradu, 18 Octobre 1877.

Stefanu Gyulai,
proprietariulu tipografiei.

J. D. DOGÉ

este dejá de totu mutatu si arangiatu in nou'a sa bolta

Aradu, piati'a capitala, la Nr. 32 in cas'a contelui Nádasdy,

si, ca firma romana, si-permite a recomandá in binevoitóri'a atentiune a on. publicu romanu asortimentulu seu bogatu si provediutu cu cele mai próspete si tocmai acum sositele marfuri in pandieturi, lingherie, albitúri, panure, postavuri, si in totu felulu de articuli de mode pentru dame intocmai ca si pentru barbati; totude-odata mai recomanda si masinele de cosutu din cele mai bune si mai renumite in intrég'a lume, ce se afla in magazi'a sa.

Concursu. 1—3.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci la scól'a gr. or. confessionala din Zimbru cu filialele *Brusturescu* si *Dulcele* in inspectoratulu Ienopoliei (Boresineu) comit. Aradului, cu torminulu de alegere pe 21 Noemvre a. c. st. vechiu.

Salariulu anualu 157 fl. 50 cr. v. a. 5 cubule de gráu, 5 de cucurusu, 12 orgii de lemne din care este a-se incaldí si scóla, — quartiru cu gradina pentru semenatu.

Recurentii, au se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei, de cualificatiune, si atestatu despre conduit'a loru de pona aci. Se mai recere dela recurrenti, ca in vre-o dumiveca ori serbatóre, sa se presinta la sant'a biserica ca se-si arate desteritatea in cantulu bisericescu si tipicu. — Recursele adresate comitetului parochialu, se voru trimite la oficiulu parochialu in Zimbru per Gurahonez.

Zimbru 21 Octomvbre 1876.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Nicolau Beldea, inspectoru scolariu.

1—3.

Conformu decisiunei Venerabilulu, Cusistoriu Eparchialu Oradanu dto 26. Septem. a. c. Nr. 678. B. preotulu betranu din Feheteu dechiaranduse de nepotintiosu, prin acést'a se deschide concursu pentru parochi'a de a III.-a clasa *Feheteu* si filia *Bucea*, protopres. Pestesiuului pana la 17 Noembre. a. c. in care diuna va fi-si alegea.

Emolumintele suntu din Feheteu dela 160 case câte una vica cucurudiu sfarmatu, una gradina de 800 stangeni folosirea aloru 5 jugere catastrale de pamentu, si stolele indatinate, ér din filia Bucea dela 50. casi birulu preotiescu si stolele usuate, din tóte aceste $\frac{1}{3}$ parte va compete preotului deficientu in rate trilunarie.

Doritorii de a concurge pentru acést'a parochie suntu postiti a-si trimite recoursele instruate in sensulu Statutului Organicu subscrisulu administratoru protopresbiteralu per Elesd, intitulate comitetului parochialu.

Datu in Feheteu in 14. Octomvre v. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Teodoru Filippu, administratoru protopopescu.

1—3.

In urmarea stramutarii invetiatorului Vasiliu Radu la Cenadulu Serbu, postulu invetiatorescu dela scola elementara din *Beba-veche* devenindu vacantu, pentru deplinirea aceliua se publica concuusu cu terminu de alegere pe $\frac{8}{20}$ noemvrie.

Emolumintele sunt bani gata 300 fl. v. a. 3 lantieri pamentu estravilanu I clasa, 6 orgii de paie, din care are a se incaldi si scol'a, dela inmormentari 40 cr. quartiru liberu.

Doritorii de a ocupa acesta statiune suntu pofiti recursurile sale prevediute cu documentele prescrise in statutu organicu pana in $\frac{7}{19}$ Noemvre a. c. a le inainta subscrisului inspectoriu scolariu in Sieitinu.

Dela recurrenti se astepta cunoscerea limbei magiare perfectu, si in cutare Duminica seu serbatore se se arete in biserica din Beh'a veche (Cottul Torontal), Protopopiatulu Banat-Comlosiului, pentru a-si areta cunoscinti'a in cantari si tipicu.

Data in Sieitinu $\frac{16}{28}$ Octom. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: Teodoru Popoviciu, insp. scolariu.

1—3.

Ne putenduse indeplini postulu de invetiatoriu, la scola confesionala greco-orientala romana din comun'a Partosiu, in urmare decisiunei onorat comitetu parochialu cu dt. de $\frac{9}{10}$ a. c. se escrie de nou Concursu, cu terminu pana in 30 Octom. a. c. v. in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele impreunate cu acestu postu suntu in bani gata 130 fl. v. a. in naturale 30 meti grau si 10 meti cucuruza, 2 orgii de lemne pentru invetiatoriu, 6 orgii de paie pentru scola, $3\frac{3}{4}$ iugere de pamentu aratoriu, 6 fl v. a. spesele scripturistice, 6 fl v. a. spesele conferintieloru, 20 cr. dela una inmormentare unde va fi pofitu, cortelu liberu cu $\frac{1}{4}$ iug. de gradina pentru legumi.

Recurentii suntu avisati, se-si instrueze petitionile si documentele recerute, in sensulu stat. organicu bisericescu adresate respectivului Comitetu parochialu, catra concernintele D. Protopresbiteru Ioanu P. Seimanu in Ciacova.

NB. Alesulu aretandu progresu intru invetiaturi cu tinerimea, pote avea sperantia de inbunatatirea salariului seu. Partosiu in 12 Octom. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu M. O. D. Prot. Ioan P. Seimanu.

1—3.

Pe statiunea invetiatorésca din Monastoru langa Ving'a indiestrata cu emolumintele anuali: de 165 fl 80 cr, 60 chible de grau, 5 fl. pentru scripturistica, 5 fl pentru conferintie, 4 jugere de pamentu de clas'a I, 4 orgii de lemne, 4 orgii de paie, apoi pentru incaldirea scoléi 4 orgii de paie, gradina de legumi, si cortelu liberu din 2. incheputuri, se deschide concursu pana in 13. Noemvre a. c. candu se va tiené si alegerea, si pana candu aspiratorii potu substerne recursurile loru prevediute cu testimoniu de calificatiune si cu atestatu despre moralitatea loru, inspectorului cercualu din Thimisiór'a Mel. Dreghiciu; si totodata a se presentá in biserica in vreo dumineca seu serbatóre spre documentarea destaritatii loru in cantara si tipicu. Cei cu clase gimnasiali vor avé preferintia.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, Mel. Dreghiciu, m. p. Insp. de scole.

Nr. 2181.

610. scol.

2—3.

Pentru catedra de caligrafia si desemnu la institutul pedagogicu-teologicu, prin acést'a se deschide concursu pana la 30. novembre st. vechiu an. cur., pana candu recurrentii, recursurile loru instruate cu documintele necesarie se le as-

térna la subscrisulu Consistoriu. Acést'a catedra are ditiune anuala de 300 fl. v. a., ce se solvesce in rate luna Aradu, din siedinti'a senatului de scolé, dela 11 octobre. 1877.

Ioanu Metian
Episcopulu Arad

2-

Concursu nou se escrie pentru deplinirea statiunetate invetiatoresti vacante din comuna Tauti, inspectoratulu Aradului, cott. Aradului, cu terminu de alegere pana la 11. Novem. a. c. candu va fi si alegerea.

Emolumintele suntu: in numerariu 220 fl. v. a. d tota inmormentarea 50 cr. 12 stangeni de lemne din care incaldiesce si scola, si quartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupa acestu postu suntu pofiti se vedésca cá a) au absolvatu preparandi'a si au depusu e menulu de calificatiune b) sunt de religiunea gr. or. r c) se produca atestatu despre servitiulu invetiatorescu pana acuma, si in fine se se presinte la s. biserica pentru recomandare in cele rituale; recursulu cu documintele resatu catra comitetulu parochialu se se trimite concern telui inspectore de scolé in Szöllös per Pankota.

Tauti 10 Oct. st. v. 1877.

Comitetulu parochialu

Cu consensulu meu, Demetriu Pop'a, inspect. de scolé.

2-

Concursu pentru statiunea invetiatoresti confesionala gr. orient. rom. din comuna Valea-mare Poganicu, cott. Carasiului, protopresb. Jebelului, cu terminu pana la 11. Novembre 1877.

Emolumintele suntu: in bani gata 260 fl. 1 jugere livada, 8 orgii de lemne din care are a se incaldi si scola catra acést'a se mai adaoga la salariulu invetiatorescu un beneficiu de 40 fl. din partea Ilustritatii Sale D. proprietar mare de Duleu si Valea-mare Georgiu Ioanoviciu si cortelu liberu cu gradina de legumi.

Cei ce dorescu a ocupa acestu postu invetiatoresti si voru tramite recursurile instruate in intielesulu stat. or. si adresate comitetului par. Rever. D. protopresb. Alesu d r u Ioanoviciu in Jebeliu pana la ultima Novembre 1877. Valea-mare Poganicu in 12 Octobre 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Dlu protopr. tractualu.

3-

Se escrie concursu pentru postulu de invetiatoriu scol'a a III-a confesionala gr. or. rom. din Socodoru, cott. Aradului, inspectoratulu Simandului, protopresbiteratul Chisineului — cu terminu de alegere pe 30 Octom. st. v. a. c.

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. 10 fl. familatie 10 orgi de lemne din cari se va incaldi si scol'a; quartiru liberu si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupa acestu postu suntu avisati a produce estrasu de botezu, testimoniu despre absolvirea cursului pedagogicu, testimoniu de calificatiune, si atestatu de moralitate, — se fia bine versati intru vorbirea limbei magiare, si cunoscerea limbei germane.

Recurentii au a-si suscerne recursurile titulate comitetulu parochialu — d'a dreptulu Dlu insp. cerc. de scole Moise Boesianu in Curticiu. Innainte de alegere au a-se presentá in vreo Dumiaceca ori serbatóre in sancta biserica pentru a-si arata cunoscinti'a in cantari si tipicu. Socodoru la 8 Septemvre 1878.

Comitetulu parochialu

Contielesu cu: Moise Boesianu, inspectoru scolariu.

Redactoriu respundietoriu: Vinceniu Mangra.